

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Haaga-Helian opiskelijakunta Helga kiittää mahdollisuudesta lausua Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiosta vuoteen 2040. Pidämme tavoitetta erittäin perusteltuna osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota. Tavoite vastaa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten demokratian vahvistamiseen, kriittisen ajattelun tukemiseen sekä tieteen autonomian turvaamiseen.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Pidämme toimenpiteitä pääosin toimivina. Kiitämme erityisesti sitä, että häirinnän, painostuksen ja epäasiallisen vaikuttamisen ehkäisy on tunnistettu keskeiseksi osaksi korkeakoulu yhteisöjen turvallisuutta. Haluamme kuitenkin korostaa opiskelijakuntien ja ylioppilaskuntien keskeistä roolia demokratiakehityksen tukemisessa. Ammattikorkeakoululain 41 §:n mukaisesti opiskelijakuntien tehtävänä on valmistaa opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Opiskelijakunnat toteuttavat tätä tehtävää jo nyt merkittäväällä tavalla, usein hyvin rajallisilla resursseilla. Vision toimeenpanossa on tärkeää tunnistaa tämä rooli ja vahvistaa opiskelijakuntien toimintaedellytyksiä.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Helga pitää erittäin tärkeänä, että korkeakoulutus on saavutettavaa kaikille taustasta ja lähtökohdista riippumatta. Maksuttoman koulutuksen tulee säilyä suomalaisen koulutusjärjestelmän perustana. Pidämme kuitenkin vision muotoilua tältä osin tulkinnanvaraisena. Kirjaus siitä, että "yhteiskunta antaa jokaiselle suomalaiselle lupauksen maksuttomasta korkeakoulututkinnosta", voi jättää avoimeksi mahdollisuuden tutkintokoulutuksen maksullisuuden laajenemiselle. Helga katsoo, että visiossa tulee sitoutua yksiselitteisesti maksuttoman tutkintokoulutuksen säilyttämiseen. Lisäksi korostamme, että koulutuspoliittisten ratkaisujen ei tule painottua vain nuoriin. Myös alanvaihtajien ja myöhemmässä uravaiheessa uudelleen koulututtavien tarpeet tulee huomioida, eikä näihin tarpeisiin voida vastata yksin tutkintoa pienemmillä osaamiskokonaisuuksilla.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Kohta Nuorille varmistetaan sujuva pääsy korkeakoulutukseen: Helga ymmärtää tavoitteen nostaa nuorten aikuisten korkeakoulutettujen osuus 60 prosenttiin. Pelkkä sujuva pääsy ei kuitenkaan ratkaise siirtymien hitautta. Keskeinen syy välivuosiin on opiskeluaikaan liittyvä taloudellinen epävarmuus. Monet nuoret haluavat rakentaa taloudellista puskuria ennen opintojen aloittamista, koska velkaantuminen koetaan riskinä. Tästä syystä opiskelijoiden toimeentulo tulee huomioida vahvemmin osana vision toimeenpanoa. Lisäksi ensikertalaiskiintiö lisää väärän alan valinnan riskiä. Helga esittää, että ensikertalaisasema säilytetään vähintään 60 opintopisteen suorittamiseen asti, jotta alanvaihto ei muodostu kohtuuttoman riskialttiiksi. Pidämme myös tärkeänä, että läsnä- ja etäopiskelun yhteiset periaatteet huomioivat opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet, erityisesti työnteon opintojen ohella.

Kohta Koulutustarjonta vastaa tulevaisuuden osaamistarpeisiin: Helga pitää tärkeänä, että koulutustarjontaa suunnataan tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Samalla on huolehdittava siitä, ettei tämä johda pienempien tai vähemmän vetovoimaisten alojen koulutustarjonnan kaventumiseen. Jatkuvan oppimisen vahvistaminen on kannatettavaa, kunhan sitä ei tehdä tutkintokoulutuksen kustannuksella.

Kohta Opintoihin kiinnittyminen ja koulutuksen laatu vahvistuvat: Pidämme opiskelijoiden hyvinvoinnin, ohjauksen ja yhteisöön kiinnittymisen vahvistamista erittäin tärkeänä. Kannatamme kansallisen ohjauksen ja oppimisen tuen viitekehyksen laatimista. Sen yhteydessä tulee määritellä selkeä vähimmäistaso tukipalveluille, kuten opintopsykologien, opintovalmentajien ja erityisopettajien henkilöstömitoitukselle.

Kohta Mahdollisuudet kouluttautua paranevat joustavalla tutkintorakenteella:

Pidämme joustavia siirtymiä korkeakoulujen välillä erittäin kannatettavina. Tämä tukee opiskelijoiden mahdollisuuksia löytää itselleen sopiva koulutuspolku. Kannatamme myös tutkintonimikkeiden uudistamista, ylempien korkeakoulututkintojen tarkastelua sekä YAMK-tutkintojen työelämäkokemusvaatimuksen poistamista. Samalla esitämme, että YAMK-tutkintonimike uudistetaan muotoon maisteri (AMK).

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Helga pitää erittäin hyvänä, että laadukkaaseen koulutukseen, tutkimukseen ja kansainvälisiin osaajiin halutaan panostaa.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Pidämme kannatettavana, että kaikkiin koulutusohjelmiin sisällytetään liikkuvuus- tai kansainvälistymisosoio. Samalla on tärkeää varmistaa, että opiskelijoita myös aidosti tuetaan osallistumaan näihin mahdollisuuksiin. Kansainvälisiin tutkinto-ohjelmiin rakennettavat vahvat työelämäyhteydet sekä kaksikielisten tutkinto-ohjelmien lisääminen tukevat kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä Suomeen. Lisäksi toivomme visiossa korostettavan vastuullisen kansainvälisyyden merkitystä.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Helga pitää tavoitetta tärkeänä, mutta korostaa, että uudistuksissa tulee vahvistaa suomalaisen duaalimallin vahvuuksia. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot vastaavat eri tavoin yhteiskunnan,

työelämän ja aluekehityksen tarpeisiin, ja tätä työnjakoa tulee kehittää edelleen. Duaalimallin ja korkeakoulujen autonomian vahvistaminen tukee sekä tervettä kilpailua että yhteistyötä.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Korkeakoulujärjestelmän uudistaminen edellyttää laajaa ja konkreettista yhteistä ymmärrystä muutostarpeista. Valmisteluun tulee osallistaa laajasti poliittiset päättäjät, korkeakoulut, opiskelijat ja muut sidosryhmät. Helga korostaa, ettei uudistamisen tavoitteena tule olla duaalimallin romuttaminen, vaan nykyisen järjestelmän vahvuuksien kehittäminen ja yhteistyön parantaminen. Samalla on tärkeää tunnistaa ammattikorkeakoulujen merkitys ja vahvistaa niiden arvostusta samantasoisena instituutiona kuin yliopistot.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Rahoituksen monipuolistaminen on kannatettavaa, mutta perusrahoituksen tulee jatkossakin turvata korkeakoulujen toiminnan vakaus, laatu ja lakisääteiset tehtävät.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Helga pitää tärkeänä, että tulevaisuuden rahoitusmallissa painottuvat laatu, vaikuttavuus ja pitkäjänteisyys. Suomen korkeakoulutuksen rahoituksen vahvistamiseksi tulee laatia parlamentaarisesti sitova pitkän aikavälin suunnitelma. Yksityisen rahoituksen lisääminen on perusteltua, kunhan se ei vaaranna koulutuksen maksuttomuutta eikä korkeakoulujen riippumatonta päätöksentekoa.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Helga korostaa, että tavoite nostaa nuorten aikuisten korkeakoulutettujen osuus 60 prosenttiin edellyttää merkittäviä lisäresursseja korkeakoulutukseen. Lisäksi tavoitteeseen pääseminen vaatii koko koulutuspolun tarkastelua perusopetuksesta toiselle asteelle ja edelleen korkeakoulutukseen

asti. Jokaisella nuorella tulee olla riittävät valmiudet päästä korkeakouluun, kiinnittyä opintoihin ja menestyä työelämässä.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Vision tilannekuva tunnistaa hyvin Suomen keskeiset haasteet, kuten koulutustason noston tarpeen, kansainvälisen kilpailun osajista sekä korkeakoulujen rahoituspaineet. Helga pitää tärkeänä, että tilannekuvassa huomioidaan jatkossa vielä vahvemmin opiskelijoiden toimeentulon vaikutus opintojen aloittamiseen, etenemiseen ja valmistumiseen.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Helga pitää visiota kokonaisuutena oikeansuuntaisena ja kunnianhimoisena. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuitenkin riittävää rahoitusta, opiskelijoiden toimeentulon vahvistamista, maksuttoman korkeakoulutuksen turvaamista sekä joustavien koulutuspolkujen kehittämistä. Erityisen tärkeää on, että opiskelijoiden näkökulma huomioidaan vision jatkovalmistelussa systemaattisesti kaikilla osa-alueilla.

9. Muut kommentit

-

Muhonen Otso
Haaga-Helian opiskelijakunta Helga

Martikainen Rico
Haaga-Helian opiskelijakunta Helga